

Nr 44.

Av herr **Leander**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående införande av proportionellt valsätt vid alla val, som för rättas av kommunalstyrelse i stad, landsting och kommunalfullmäktige.

I förordningen om kommunalstyrelse i stad föreskrives i § 36, att väckt förslag icke må företagas till avgörande utan att dessförinnan ha varit överlämnat för utredning till stadens drätselkammare eller annan av stadskommunen tillsatt styrelse eller ock till särskilt för sådan beredning utsedda personer. Tillika stadgas, att där två eller flera personer skola för dylik beredning utses, skall valet ske proportionellt, därest sådant äskas av visst uppgivet antal inom de väljande. Även beträffande drätselkammarens ledamöter är i § 56 bestämt, att de skola väljas i enlighet med den proportionella metoden.

Vad sedan angår landstingsförordningen, föreskriver likaledes den i § 31 ifråga om val av förvaltningsutskottets ledamöter, att detta skall ske proportionellt, samt i § 38, att ärenden, som äro av beskaffenhet, att de fordra en föregående beredning, skola för dylik överlämnas till särskilt utsedda personer, som skola väljas på ovan angivet sätt.

På grund av dessa stadganden är det sålunda tydligt, att alla de utskott och beredningar, som av stadsfullmäktige eller landsting tillsätts, skola utses enligt den proportionella metoden. Detta måste också anses såsom fullt riktigt, då nämnda korporationer själva väljas enligt denna metod. I konsekvens därmed borde alla de olika styrelser och nämnder, som stadsfullmäktige eller landsting äga att utse, väljas proportionellt. Så är likväl icke förhållandet, utan försiggår, som bekant, valen till dessa enligt majoritetsprincipen. Där besvär anförts över, att stadsfullmäktige vägrat att på framställt yrkande förrätta val t. ex. till folkskolestyrelse proportionellt, ha besvären förklarats icke leda till någon åtgärd, enär föreskrifter i sådant hänseende saknats i gällande förordning.

Uppenbarligen kan på detta sätt ett majoritetsparti inom de korporationer, varom här är fråga, utestänga alla medlemmar av minoritetspartiet från ledamotskap i respektive styrelser och nämnder. Sådant väcker strid och förbittring, som icke gagnar det kommunala livet eller samarbetet. Om man också icke hyser någon överdriven beundran för proportionalismen i allmänhet, måste man dock vidgå, att har den blivit införd för urväljarnes del, bör densamma i full utsträckning tillämpas inom de valda församlingarna själva, där dessa ha att utse funktionärer för olika uppdrag, såsom fattigvårdsstyrelse, hälsovårdsnämnd, lasarett-direktion m. fl. Ty skall inom dessa församlingar, som räkna medlemmar av de olika partierna, endast ett parti äga tillfälle och möjlighet att vid förekommande val besätta alla platserna, bortelimineras proportionalismens idé, som ju åsyftar att bevaka även minoritetens rätt och bästa. Vilar den på partibildning såsom sin grund, bör metoden användas utefter hela linjen. Annars blir det ingen full rättvisa.

Vad som ovan sagts om valen inom stadsfullmäktige och landsting, gäller i tillämpliga delar även i fråga om valen inom kommunalfullmäktigeinstitutionen.

Enär det möter svårigheter för en enskild motionär att föreslå de förändringar i gällande kommunallagar, vilka erfordras för den proportionella valmetodens tillämpning vid samtliga val, som ovannämnda korporationer äga att förrätta, finner jag det nödigt, att frågan hänskjutes till Kungl. Maj:t för utredning och förslag i angivet syfte.

Jag tillåter mig därför vördsamt hemställa,

att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag i syfte, att i förordningarna om kommunalstyrelse i stad, om landsting och om kommunalfullmäktige bestämmelser införas därom, att alla val, där två eller flere personer skola utses, måtte ske proportionellt.

Stockholm den 25 januari 1918.

Ulrik Leander.

I ovanstående motion instämmer

E. Moberger.
